

Uzun Dönemli Olimpik Eğitim Programlarının İncelenmesi

An Analysis of the Long-Term Olympic Education Programs

Araştırma Makalesi

Selhan ÖZBEY, Pınar GÜZEL

Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ÖZ

Olimpik Eğitim ilk olarak 1970'li yıllarda "Spor eğitimi ve Olimpiyat Oyunları" ile ilgili yapılan araştırmalar sonucu karşımıza çıkmıştır. Olimpik Hareketin yaratıcısı Coubertin tarafından sürekli bir gelişim içine giren Olimpik Eğitim çalışmaları dünya genelinde destek görmüştür. Olimpik Eğitim programlarının geliştirilmesindeki amaç; Olimpik idealler doğrultusunda insanlığın dayanışma duygusu, hoşgörü ve fair-play'e dayalı karşılıklı saygıyı geliştirme, farklı kültür- lere saygı duyma, çevreyi koruma ile insanın kişiliğinin zenginleştirilmesi gibi değerlerin kazandırılmasıdır. Bu nedenle, Türkiye'de yapılan uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarında dünya standartlarında gelişimine devam etmesi sağlanmalıdır. Araştırmanın desenini betimsel tarama modeli oluşturmuştur. Çalışmada; Yunanistan ve Çin gibi, son iki Yaz Olimpiyat Oyunları'nı organize eden ülkeler ile Belçika, Almanya, Japonya ve Yugoslavya gibi spor eğitiminde gelişmiş ülkelerin uzun dönemli Olimpik Eğitim programları incelenmiştir. Ayrıca dünyadaki diğer (Rusya, Kanada, Kore, vb.) ülkelerde uzun dönemli Olimpik Eğitim

ABSTRACT

"Olympic education" is first coined as a new phrase in sports education and Olympic research literature in 1970s. Right after the creator of the Olympic Movement; Coubertin, Olympic education studies has been supported and has a continuous development in the world. The aim of improving Olympic education programs is to bring in values like; Olympic ideals in the sense of human solidarity, based on tolerance and fair-play to develop mutual respect, to respect different cultures and protection of environment and human personality to the rich. Therefore, applications in Turkey to continue to develop world standards, is considered to be essential. Method of investigation has been identified as a descriptive scan model. In this study, well developed countries in terms of sport education such as Germany, Belgium, Yugoslavia and the last two Summer Olympic Games organizers such as Greece and China were examined in the light of long-term Olympic education programs. As a result, the aim is to make recommendations for effective practices to education

programları için, genel olarak yapılan çalışmalara değinilmiştir. Bunun sonucunda, Türkiye'deki Olimpik Eğitim programlarının etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik öneriler getirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada, ülkelerin uzun dönemli olimpik eğitim programlarının ve çeşitli yaş gruplarına yönelik kullanılan farklı materyal ve projelerin incelenmesi de amaçlanmıştır. Elde edilen araştırma sonucunda: İncelenen ülkelerin uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının uygulamalarında birbirleri arasında benzer yöntemler kullanmakla beraber ülkelerin çeşitli yaş gruplarına yönelik farklı materyaller geliştirdikleri ortaya konmuştur. Ayrıca, geliştirdikleri Olimpik Eğitim konulu proje çalışmaları ile varolan eğitim programlarında sürekli bir gelişim sağlandığı saptanmıştır. Bununla beraber, uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının oluşturulmasında ve uygulanmasında materyal çeşitliliğinin artırılması ve yeni projelerin üretilmesinin etkili olduğu görülmektedir. Bir başka dikkat çekici bulgu ise, Olimpiyat Oyunlarına ev sahibi olmayı hak eden ülkelerde, bu tür çalışmaların, yatırımların ve projelerin uygulamalarının önemsenmesidir.

Anahtar Kelimeler

Olimpik hareket, Olimpik eğitim, Olimpik eğitim programları

Key Words

Olympic movement, Olympic education, Olympic education programmes

Giriş

Günümüzde, sporun yararlı özellikleri sporu insanın erdemlerinin gelişmesi ve insanın sosyal davranışlarını etkilemesi olarak gören Uluslararası Organizasyonlar ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO) tarafından da tanınmıştır. Bunun ötesinde, Uluslararası Çocuk Hakları Antlaşması, tüm çocukların serbest ve zorunlu eğitim süresince zihinsel ve fiziksel gelişimi, dinlenmeleri, serbest zamanları ve oyun zamanları gibi hakların sağlanmasını şart koşmuştur. Bu duruma ve her vatandaşın spor yapma hakkı olmasına rağmen, sporu zorunlu ders olarak programlarına dahil eden ülkeler % 92 oranındadır ve bu programların uygulanırlığı ise % 71'i geçmemektedir. Açıkça bilinen bir diğer gerçek ise, çocukların büyüdükçe spora daha az zaman ayırmalarıdır. On dört yaşından sonra gençlerin spor yapma oranları % 45 azalmakta ve spor, vazgeçilen bir alışkanlık haline dönüşmektedir. Gelişmiş

programları için, genel olarak yapılan çalışmalara değinilmiştir. Bunun sonucunda, Türkiye'deki Olimpik Eğitim programlarının etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik öneriler getirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada, ülkelerin uzun dönemli olimpik eğitim programlarının ve çeşitli yaş gruplarına yönelik kullanılan farklı materyal ve projelerin incelenmesi de amaçlanmıştır. Elde edilen araştırma sonucunda: İncelenen ülkelerin uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının uygulamalarında birbirleri arasında benzer yöntemler kullanmakla beraber ülkelerin çeşitli yaş gruplarına yönelik farklı materyaller geliştirdikleri ortaya konmuştur. Ayrıca, geliştirdikleri Olimpik Eğitim konulu proje çalışmaları ile varolan eğitim programlarında sürekli bir gelişim sağlandığı saptanmıştır. Bununla beraber, uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının oluşturulmasında ve uygulanmasında materyal çeşitliliğinin artırılması ve yeni projelerin üretilmesinin etkili olduğu görülmektedir. Bir başka dikkat çekici bulgu ise, Olimpiyat Oyunlarına ev sahibi olmayı hak eden ülkelerde, bu tür çalışmaların, yatırımların ve projelerin uygulamalarının önemsenmesidir.

ülkelerde çocukların yeterli derecede spor yapmamaları; vücutlarındaki yağ oranlarının artması ve obezite, kronik hastalıklar, günlük harcanması gereken enerji miktarının altında kalınması, fiziksel ve zihinsel hastalıklara daha kolay yakalanmaları gibi ciddi sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir (Georgiadis, 2003).

Olimpik anlayış aslında sporun herkes için olduğu fikrinden ortaya çıkmaktadır. Günümüzde Uluslararası Olimpiyat Komitesinin (IOC) çabaları da herkes için spor kavramını yeniden canlandırmak yönündedir. Örneğin, 2002 yılında yapılan "Spor yoluyla eğitim" forumunun sonundaki bildiride, sporun bütün insanları eğiten bir araç olarak kalması gerektiği, etik ve fair play kuralları içinde uygulanan sporun, ahlaki ve fiziksel kuvveti geliştireceği vurgulanmıştır. Birleşmiş Milletler de (UN), 2003 raporuna göre sporun eğitimi, sağlığı, gelişimi ve barışı geliştiren bir araç olduğunu belirtip, 2005 yılını "Uluslararası Spor ve Beden Eğitimi Yılı" olarak ilan etmişlerdir. Alınan bu karar-

da, insanlığın gelişimini spor ve beden eğitimi ile desteklemenin, Birleşmiş Milletlerin, fonlarının ve programlarının ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültürel Organizasyonun ve diğer ilgili kurumların ülke programları aracılığıyla önemli görevlerinden olduğunu kabul etmiştir. 2005 yılının "Uluslararası Spor ve Beden Eğitimi Yılı" ilan edilmesinin arkasında yatan en büyük neden, spor ve beden eğitiminin insanlığın gelişimi ve barışçıl bir ortam yaratma potansiyeline sahip olduğunun farkına varılmasıdır (UN, 2005).

Olimpik anlayış farklı kültürler ve sosyal gruplar üzerindeki Temel Prensipleri Olimpik Eğitim programları inşa etmede global anlayışa yol göstermektedir. Olimpik Eğitim bu anlayışı öğretmede bir öğrenme sürecidir; katılımcılar bilgi kazanmak, Olimpik ilkeleri anlamak, denemek ve yayılmasını sağlamak konularında cesaretlendirilir. Bu öğrenme süreci derin eğitim bilgisine ve Olimpik anlayışın kültürel ilkelerine sahip olmaya dayanır. Bu nedenle, öğrenme sürecinde ruhsal ve psikomatik aktivitelerin uyum içinde benimsenmesi gerekir. Aynı zamanda, süreç, sportmenlik ruhunu kazandırır ve Olimpiyat Oyunları sporcularını kullanarak gençlerin yaşamlarında izlemeleri için bir model oluşturmasını sağlar (Georgiadis, 2001).

Olimpik Eğitim'in amacı yalnızca dünya çapında Olimpiyat Oyunları sporcuları olabilme potansiyeli taşıyan gençlere seslenmek değil; aynı zamanda yapabileceklerinin en iyisini yapmak isteyenlere de bir olanak tanımak ve gençlerimize olimpiyatların temelinde yatan dürüstlük, disiplin, cesaret, kararlılık, sportmenlik, kendi kendini yönlendirme, form tutma ve ahlaki değerler gibi prensipleri kazandırmaktır. Daha da önemlisi, tüm insanlarımızın kendileri içinde yaşadıkları toplumu ve dünyayı kabul etmelerini ve daha iyi anlamalarını sağlamaktır (Guttmann, 2002).

Olimpik Eğitim Programları (OEP); kültürler arası etkileşme, cinsiyet ayrımcılığının üstesinden gelme, ırkçılığın ortadan kalkması gibi sorunlara odaklanan aktiviteleri içermektedir. Programların bir başka yararı ise, öğretmenlere yeni bakış açıları kazandırarak, çeşitli disiplinleri kullanarak eğitim-öğretim yapmalarına yardımcı olmasıdır. Olimpik Eğitim Programları, spor, kültür ve sa-

nat olayları aracılığı ile sporun eğitimsel değerinin tanınmasını sağlayarak eğitim kalitesinin artmasına katkıda bulunmaktadır (Georgiadis, 2003).

Olimpik Eğitim Programları, uzun süreli bir çaba gerektirmektedir ve dünya ülkeleri bu çalışmalara özellikle son on yıldır hız vermektedirler. Araştırmada, Yunanistan ve Çin gibi, son iki Yaz Olimpiyat Oyunları'nı organize eden ülkeler ile Belçika, Almanya, Japonya ve Yugoslavya gibi spor eğitiminde gelişmiş ülkelerin uzun dönemli Olimpik Eğitim programları incelenmiştir ve dünyadaki diğer ülkelerde (Rusya, Kanada, Kore, vb.) uzun dönemli Olimpik Eğitim programları için, genel olarak yapılan çalışmalara değinilmiştir. Bunun sonucunda, Türkiye'deki Olimpik Eğitim programlarının etkin uygulamalarına yol göstermesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada, ülkelerin uzun dönemli olimpik eğitim programlarının ve çeşitli yaş gruplarına yönelik kullanılan farklı materyal ve projelerin incelenmesi de amaçlanmıştır. Araştırmanın yöntemi bu doğrultuda betimsel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Betimsel tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar, 1994).

Birçok ülke, bilimsel ilkelerin yanı sıra sosyo-kültürel yapıları, inançları, ulaşmak istedikleri hedefler ve politikacıların görüşleri doğrultusunda eğitim programlarını oluşturmaktadır. Bu programların içine evrensel değerleri yansıttığını inandığımız, Olimpik Eğitim programlarını yerleştirmeye çalışmak ve bu sırada yaşanan bazı ikilemleri ortadan kaldırmak zor görünmektedir. Bunu başarı ile gerçekleştirme çabaları içinde olan bazı ülkelerin uygulamaları çalışmada incelenmiştir.

Yunanistan Olimpik Eğitim Programı

Olimpiyat Oyunlarının, Olimpizm anlayışının beşiği olan Yunanistan diğer gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi Olimpik Eğitim Programına önem vermektedir. Bu programın ana amacı, Yunanistan'da tüm eğitim yöntemlerinde, öğrenciler ve öğretmenler, aileler ve koruyucu kuruluşları içeren, topluma açık bir okul yaratmaktır. Bunun yanı sıra öğrencilerin ve gençlerin davranış modellerinin gelişimi, paylaşımın

yayılması, kişisel yeterlilik ve eleştirel düşünmenin kazanılması konularında bilincin artırılması istenmiştir. 2002 yılında Yunanistan Eğitim Bakanlığı okullara programın ana temalarının yer aldığı dört farklı genelge yollamıştır. Okullar yalnız ya da ortaklaşa olarak bu ana temalardan seçim yaparak çalışmalarını Eğitim Bakanlığı'na sunmuşlardır. Bakanlık ulusal düzeyde en iyi projeye toplam € 4.140,000 finanse sağlamıştır. Ülkenin tüm bölgelerinden 1381 teklifin sunulduğu, toplam 3258 devlet ve özel okul nakit yardım veya çeşitli destekler sağlanmıştır.

"Farkında ol, katıl, öğren, yarat" ana sloganında şekillenen programın hedefleri arasında:

- Atina 2004 Olimpiyat Oyunları ve Engelliler Oyunları'nda öğrencilerin ve gençlerin bilgilendirilmesini sağlamak,
- Olimpizm düşüncesinin ve onun eğitimsel değerlerinin anlaşılmasının gelişimini sağlamak,
- Beden eğitimin kalitesini ve verimini arttırmak,
- Gönüllü katılımı güçlendirmek,
- Gençlere kendilerine eğitim ve kültürle şekillenen özel bir hayat felsefesi ve pozitif davranışlar kazanmalarını aşılacak ve
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin çok kültürlülük, eşitlik ve barış konularında farkındalıklarını sağlamaktır.

Atina Olimpiyat Komitesi ve Yunan Milli Eğitim Bakanlığı, 1999 yılında Olimpik Eğitim konularında uzman olan, Uluslararası Olimpik Akademi (IOA), Eğitim Enstitüsü, Olimpiyat ve Spor Eğitim Kuruluşları gibi gruplarla bu program için bir eğitim materyali oluşturma ve geliştirme çalışma grubu kurmuştur. Ayrıca bu kuruluşların dışında özerk ve özel spor organizasyonları ile de Olimpik Eğitim programının hazırlanması sürecinde yardım alınmıştır.

Yunanistan'da ki tüm okullarda kullanılan bu materyaller:

1. Kitaplar

- 2004 Olimpiyat Oyunları Etkinlikleri (6-9 yaş)
- 2004 Olimpiyat Oyunları Etkinlikleri (10-12 yaş)

- Olimpiyat Oyunları Görüntüleri (13-16 yaş öğrenciler için)
 - Olimpik Sporlar (Videokaset)
 - Teoriden uygulamaya Olimpik Eğitim (öğretmenler için)
 - Olimpiyat Oyunları Kaynakça (öğretmenler için)
 - İlkokul ve Ortaokul öğretmenleri için hazırlanmış öneriler ve perspektifler
 - "Despina and the Dove (Küçük kız Despina ve güvercin)" üç dilde hazırlanmış masal kitabı
 - Okul öncesi çocuklar için hazırlanmış Atina 2004 Olimpiyat Oyunları Etkinlikleri
 - "Tüm Dünya çocuklarının Olimpik festivalde bir araya gelişi" (hikaye ve oyun)
 - 1960-2004 Engelliler Oyunları (video, oyun)
 - Okul çocuklarının eğitimsel ihtiyaçları etkinlikleri
2. Özel Yayınlar (Bu yayınlar okuyamayanlar için görsel ve işitsel olarak hazırlanmıştır)
- Öğren, farkında ol, katıl!
 - Atina 2004 Olimpiyat Oyunları ve Engelliler Oyunları Spor ve Sporcuları (işaret dilinde)
3. Bağımsız organlar ve özerk organizasyonlar tarafından basılmış eğitim materyalleri
- Genç gönüllüler (ilkokul öğrenciler için eğitim programı)
 - Avrupa İnsan Hakları Antlaşması (kitap)
 - "Dünya çocukları. Dünya vatandaşları" (kitapçık)
 - "Dünya, insanlar ve gelecek. Çevre biziz" (yayın)
4. Gençlik 2004 adlı web sitesi- (www.athens2004.com)

Atina Olimpiyat Komitesi ve Yunanistan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan hazırlıklar sonucunda Olimpik Eğitim Programının uygulamaya geçirilmiştir. Bu program pilot proje olarak 1998-1999 ve 1999-2000 eğitim-öğretim yılında, 30 okuldaki 6. sınıflarda uygulanmıştır. 1999-2000 okul yılı süresince 134 beden eğitimi öğretmeni bu konu üzerine eğitim aldı ve Yunanistan'daki ilköğretim düzeyindeki okullardaki öğrencilere ulaşıldı.

2000-2001 okul yılında ise program yeni 1.000 beden eğitimi öğretmenine ve 4.500 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen 3.000 ilk ve ortaokula yayılmıştır. 2001 yılından bu güne ise, Olimpik Eğitim programı Yunanistan'daki 1.000.000 öğrencinin yer aldığı 7500 ilk ve ortaokulda uygulanmaktadır. Yunanistan Eğitim Bakanlığı ve Atina 2004, 2001 yılından beri spor, kültür, çok kültürlülük, olimpik barış ve gönüllülüğten oluşan beş ana tema üzerinde planlama ve hareket başlatmıştır. Bunlar;

- **Spor:** Spor eğitimi ve sporun sosyal ve rekreasyonel önemi,
- **Kültür:** Müzik, resim, heykelticilik gibi alanlarla kültürel özelliklerin artırımı,
- **Çok kültürlülük:** Bireysel, sosyal veya etnik grupların ayrımcılıktan uzak, sosyal bütünlük içerisinde yakınlaştırılması,
- **Olimpik Barış:** Spor ve Olimpik Ülkü yolu ile kültürlerin barışının sağlanması ve
- **Gönüllülük:** Öğretmen ve öğrencileri çevreyi koruma, çocukların toplumsal iletişim ve becerilerini geliştirme konusunda aktif rol alınmasının sağlanmasıdır.

Olimpik Eğitimin Hareketlerinin Uygulanması aşamasında sırasıyla aşağıdaki olaylar yer almıştır:

- **Program (2003):** Bu program tiyatral-dans performansı üzerine odaklanmış bir çalışma olup, 1153 okuldan 632 çalışma sunulmuş ve 513 çalışma (968 okul) toplam € 3.438.000 bütçe ayrılmıştır.
- **Olimpik Eğitim Parkı:** Atina'nın en merkezi yerinde 590 ilk ve ortaokulun hazırladıkları çalışmalar sergilenmiştir. Burada; öğretim materyalleri sergisi, dört ana temayı içeren öğrencilerin hazırladıkları resim sergisi, sanatsal, tiyatral, müziksel çalışmaların sunumu, kısa film gösterileri ve spor olayları.
- **11. Avrupa ve Akdeniz Ülkeleri Gençlik Bienali (11th Biennale of Young from Europe and the Mediterranean):** Biennale, Avrupa ve Akdeniz arasında işbirliği ve adil yarış olgularının yayılmasını sağlayan bir kültür olayıdır.
- **"Sporu Benimse":** Projenin hedefi ilk ve ortaokulları hedef alan, Engelliler Oyunları için hazırlanmış bir eğitim materyalidir.

Olimpik Eğitim Programı her okul yılı sonunda öğrencileri izleyen ve bu programı uygulayan eğitimciler tarafından değerlendirilir. Değerlendirmenin bilimsel analiz sonuçları Thessaly Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Bölümü tarafından yapılmaktadır. Çalışmanın finansal verilerine göre; Olimpik Eğitim uygulamaları süresince görev alan öğretmenlere ödenen yıllık tutar €22,500; Kültür Bakanlığı tarafından Olimpik Eğitim Programı için Eğitim Bakanlığı'na ayrılan bütçe ise €23,477'dur. Bu paranın çoğu okul fonuna, eğitim materyaline, çalışmalara, düzenlenen aktivitelere harcanmıştır (Georgiadis, 2006).

Çin'de Olimpik Eğitim

Olimpik Eğitim çalışmaları son olarak 2008 yılında gerçekleşen Beijing -2008 Olimpiyat Oyunları'nda IOC'nin ve Çin Olimpiyat Komitesi'nin ana temaları arasında yer almıştır. Burada "Hearth to Hearth Program" adında Beijing Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi (BOCOG) ve Çin Eğitim Bakanlığı işbirliği ile bir eğitim programı gerçekleştirilmiştir. 2006 yılının ortalarında başlanan bu çalışmada 200'den fazla ilk ve orta dereceli okul ve 205 Olimpik ailenin üyeleri olan Milli Olimpiyat Komiteleri yer almıştır. Program ile Olimpiyat Oyunları öncesinde Çin ile tüm dünyadaki çocuklar arasında Olimpik ruhu, karşılıklı anlayışı ve arkadaşlığı geliştirme açısından önemli bir yol katedilmiştir (BOG, 2008).

Ayrıca Çin'in uzun dönemli Olimpik Eğitim programının sağladığı yararlar arasında şu konulara yer verilmiştir:

- Yeni jenerasyonu olimpik ruh ve bilgi ile küresel bir vizyon ve sağlıklı bir yaşam davranışı etrafında birleştirmek,
- Olimpik Eğitim Model Okulları kurmak,
- Olimpik ruhu destekleyen eğitimsel model ve yöntemleri şekillendirmek,
- Olimpik Eğitim araştırma enstitüleri kurmak,
- Öğretmenler ve öğrenciler tarafından oluşturulan çok sayıda olimpik sanat eserlerini toplamak
- Benimsenen Kazan-Kazan Sistemi ile; daha iyi ve barışçıl bir dünya yaratmak, insan ve doğanın uyum içerisinde gelişti-

mini sağlamak, mükemmellik, arkadaşlık ve saygı değerlerinin gelişimini sağlamak (Yang, 2008).

Belçika'da Olimpik Eğitim

Belçika'da yapılan çalışmaların tümü Olimpik anlayışın kavranmasını ve Olimpik Eğitimin öğretilmesini hedeflemektedir.

1. Her 4 yılda bir ilkokul 3. sınıflar ve ortaokul 1. sınıflar için çıkarılan kitapçık çok büyük önem taşımaktadır. Başlığı "olimpizm ve gençlik" olan bu kitapçık Olimpik Hareketin önemli olaylarını tüm ders konularında farklı açılardan karşılaştırmaktadır. (Örn; matematik, ana dil, yabancı dil, coğrafya, tarih, din, etik, el sanatları).
2. İlköğretim 2. sınıfında resim çizme ve boya-ma yarışmaları organize edilmektedir.
3. Sanat okulları için hatıra pulları dizaynı yarışmaları organize edilmektedir.
4. Belçika'nın birçok ilinde " Spor Yapın" sloganı altında, Olimpik Gün Koşusu ile başlayan, 11-12 yaş arasındaki 35.000 gencin, 70 farklı spor disiplinini keşfetme fırsatı bulunduğu organizasyonlar düzenlenmektedir.
5. Spor kulüpleri "Açık alan aktiviteleri günleri" düzenlemektedir.
6. Bu aktiviteler aynı zamanda spor kulüpleri ile göçmenler ve göçmenlerin organizasyonları ile de düzenlenmektedir.
7. Gençlere spor kulüplerine katılmaları için en iyi olası desteği nasıl sunarız? Yarışması düzenlenmiştir.
8. Üniversitelerde ve Yüksek Eğitim Enstitülerinde, Olimpik Hareket üzerine önemli hocalar davet edilerek seminerler verilmektedir (Maes, 2000).

Belçika'daki Üniversitelerde ve Yüksek Eğitim Teknolojilerindeki Olimpik Eğitim Çalışmaları:

Öncelikle hangi öğrenci grubunu hedeflediğimizi belirlenmektedir; felsefe, siyasal bilimler, hukuk ve iletişimi de içeren, öğrenmeyi arzulayan tüm bölümler. Hala, en az bir öğrenci grubu bu kurala istisna bir durum teşkil eder ve bu gruba

hem üniversitelerde hem de yüksek eğitim teknolojilerinde sistematik bir biçimde yaklaşılabılır; sözü edilenler Beden eğitimi öğrencileridir.

Bu tür gruplar için ders ve kurs içerikleri şunulara göre gruplandırılabilir:

1. Antik Olimpiyat Oyunlarının tarihi ve önemli evreleri
2. Modern Olimpik Hareketin doğuşu, Modern Olimpiyat Oyunlarının yeniden canlanması ve gelişimi
3. Olimpiyat Oyunları sembolleri
4. Ulusal ve uluslar arası spor organizasyonları
5. Olimpiyat Oyunlarına ve spora karşı etik yaklaşımlar
6. Spor yönetimi ve etik
7. Spor ve beden eğitimi yolu ile uyum eğitimi (Maes, 2000).

Almanya'da Olimpik Eğitim

Almanya Olimpik Eğitimi'nde Ulusal Olimpik Komitesi'nin (UOK) başlangıcı 1988 yılında başlamıştır. 1988 Calgary Kış Oyunları süresince, Almanya'da ki birkaç ilkokulda Olimpik Eğitim Programı denenmiştir. Sonuçların incelenmesinden sonra, Seul Yaz Olimpiyat Oyunları için, UOK "Olimpik Hafta" adında önerilerin de yer aldığı bir kitapçık çıkarılmıştır.

1992'den itibaren UOK ilkokullarda tüm okul konularını içeren, yine önerilerin de yer aldığı bir kitapçık hazırlanmış ve 1996'da aktiviteler 5. ve 6. sınıfları da genişletilmiştir. Bu kitapçığın içerisinde; öğretmenler için: kitapçığın anlam ve işlevleri, nasıl kullanılacağına dair bilgi, Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarının olguları, ev sahibi şehir ve ülke için hazırlanan bir sunum, Olimpik sembol ve işaretler ile ilgili bir bölüm ve Engelliler Oyunları ile ilgili bir bölüm yer almaktadır. Buna ek olarak, hemen hemen her konu için, alıştırma ile birlikte çalışma kâğıtları verilmiştir. Bu çalışma kâğıtları, Fair play veya doping hakkında birçok örnek, yorum ve teksirleri içermektedir. Örneğin; olimpiyat oyunları halkaları, oyunların maskotları ile ilgili puzzle, vb. Bu başlangıcın amaçları, Olimpiyat Oyunlarına eğitimsel olarak eşlik etmek, gençlere temel etik eğitimi ve sosyal ve ahlaki güdülerin anlamını sağlama-ya çalışmaktır (Gutenberg, 1999).

Japonya'da Olimpik Eğitim

Japonya'da Olimpik Eğitimin gelişim süreci çok uzun yıllar önceye dayanmaktadır. 1964 Tokyo Oyunları'nda "Olimpik Ulusal Hareket" Devlet, Japonya Olimpiyat Komitesi, Eğitim Bakanlığı ve Özel kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, ilkökul ve liselerde okutulması için kitaplar basılmıştır. 1998 Nagano Kış Oyunları'nda başlatılan "Bir okul, bir ülke programı" tüm dünyaya buradan yayılmıştır. 2000 Sidney Yaz Oyunları ve 2002 Salt Lake Kış Oyunları'nda da bu hareket genişletilerek devam etmiştir. 2006 Turin Kış Oyunları'nda da IOC bu programı resmi programına dahil etmiştir. Bu hareket Japonya Olimpik Eğitim programı için ilk büyük hareket olmuştur. 2003 yılında Japonya ulusal eğitim programı revize edilmiş ve Olimpik Eğitim ve doping karşıtı eğitim ve Olimpiyat Oyunları ile ilgili konular müfredatlarda yer almaya başlamıştır. Beden eğitimi derslerinde uluslararası iyi niyet, performansın adil bir şekilde kazanımı, sporcu sağlığı, doping gibi konular işlenmeye başlatılmıştır (Masumoto, 2004).

Yugoslavya Olimpik Eğitim Programı

Sırbistan Milli Eğitim Sistemi'nin içerisinde Olimpik Eğitim programında çeşitli konular yer almaktadır. Bunlar:

1. **Olimpik Eğitim:** Olimpizm ve Olimpik İdealler hakkında temel kavramlar aşağıdaki şekilde yer almaktadır.
 - Çocuklar ve gençleri müsabakalardan önce, müsabakalar süresince ve sonrasında, ev sahibi ülke çocukları olarak, diğer ülke misafirleri ile dostluk ilişkisi kurmalarına teşvik etmek. (ziyaret etme, yarışma gibi.)
 - Fair play, sportif tutum, yarışma sonuçlarını itiraz etmeden, olgunlukla kabullenme gibi konularda bilinçlendirmek. Dürüst rekabetin gelişmesi, taraftarlara karşı medeni reaksiyonlar sergileme olgularını kazandırmak.
 - Etik davranışlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayarak ve sporda şiddet ve aldatma, doping ve ilaç kullanımı sorunla-

ra karşı ahlaki tutum ve davranışların gelişimini sağlamak.

- Şövenizm ve kin gütmeye, dinsel ya da etnik ayrımcılık, cinsiyet veya fiziksel yetenek düzeyleri gibi nedenlerin tehlikelerine karşı uyararak.
 - Sporda insani dayanışma ve tolerans gösterme ihtiyacına karşı farkındalık yaratmak.
2. **Olimpik Öğretim:** Okul çağındaki tüm çocuklar, Olimpik Hareketin en önemli konularına ve temel bilgilerine sahip olmalıdırlar.
 - Yunanistan'daki Eski Olimpiyat Oyunları (ortaya çıkışı, sürekliliği, Eski Olimpiyat Oyunlarının en önemli değerleri, kaldırılışı, devam süresi, vb.)
 - Çağımızın Modern Olimpiyat Oyunları, Oyunların yeniden canlandırılış süreci, Pierre de Coubertin, İlk Oyunlar, Olimpik Antlaşma, Olimpik ilkeler, Olimpiyat Oyunları ateşi ve bayrağı, vb.)

Tüm bunların ışığında Olimpik Eğitim Programı şunları sağlamaktadır:

- a. Olimpik felsefeye olan farkındalığın artması ve ideallerinin yayılması; sportmenlik ilişkisinde fair play, rakibe saygı ve dürüst rekabet, iyi ilişkiler kurma, açıklanan sonuçları kabullenme olgunluğu
- b. Eski Oyunların tarihini anlama ve Modern Olimpik Hareket hakkında geniş bilgi kazanma
- c. Çocukların ahlaki gelişimini yükseltme ve sporda hile yapma, aldatma, doping ve ilaç kullanımı ve şiddete karşı etik kavramların anlaşılmasını sağlama
- d. Çocukları spor yapmaya cesaretlendirme, fiziksel aktivitelerde yer almalarını sağlama ve aktif bir yaşam biçimi edinmelerini teşvik etme.
- e. Şövenizm, aşırı milliyetçilik, din ve ırk ayrımcılığı, etnik farklılıkları temel alan ayrımcılık, cinsiyet ayrımcılığı ya da fiziksel veya zihinsel yetenek düzeylerindeki farklılık ayırımına karşı çocukları daha fazla bilgilendirme.

Bu yol ile Olimpik idealler, eğitim ile birleşti-

rilmeye çalışılmaktadır. Böylece, uygun eğitim modelleri gençlere adapte edilebilir. Aynı zamanda, Olimpik Eğitim, genel eğitimin önemli bir bileşkesi olmalıdır (Ilic, 1999).

Türkiye’de Olimpik Eğitim Çalışmaları

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK) ve Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)’ nun birlikte çalışması sonucunda “İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarda Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Kılavuz Kitabı” adlı bir kılavuz kitap çıkarılmıştır. Hazırlanan bu kitap iki bölümden oluşmaktadır, Bu bölümler;

1. Öğretmen ve öğrenci bölümünün her ikisinin bir arada olduğu “Öğretmen Kılavuz Kitabı”,
2. Sadece öğrencinin kendi etkinliklerini ilgilendiren “Öğrenci Kılavuz Kitabı”.

Hazırlanmış olan kılavuz kitap altı ayrı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerde ise ;

- Hareket ve Spor
- Spor ve Ahlak
- Ülkemiz ve Spor
- Spor ve Sağlık
- Spor ve Yaşam ve
- Olimpiyat Oyunları konuları yer almaktadır.

“Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Kılavuz Kitabı”, disiplinler arası bir öğretim yaklaşımını benimsemektedir. Bu çerçevede kitabın dört alt başlık altında pek çok hedefi vardır. Bunlar;

- **Bireysel gelişim için:** Olimpik Eğitim etkinliklerine katılacak çocukların, çabalarının sonucunda yeteneğini gösterme ve başarılı olmayı, dürüstlük ve nezaketi, kahramanlığı, fedakârlığı, kendini yönetme ve dayanıklı olmayı, sağlıklı ve temiz bir yaşam sürmeyi, ahlaki prensiplere sahip olmayı, fanatizme yönelmeden rakibin başarısını kabullenmeyi ve sporu bir sanat olayı gibi izlemeyi öğrenmeleri,
- **Toplumsal gelişim için:** Olimpik Eğitim etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin, insan saygınlığını titizlikle koruyan barış-

çıl bir toplum oluşturmaya özendirilmesi, tüm insanlar arasındaki arkadaşlığı, karşılıklı anlayışı, eşit koşullar altında dürüst ve dostça rekabeti ve kurallara bağlı yarışmayı benimsemesi, ulusal ve evrensel değerlere sahip çağdaş insan olarak, karşılıklı anlayış ve hoşgörü kültürünü bir yaşama biçimi haline getirmesi,

- **Ulusal ve evrensel barış için:** Olimpik Eğitimin, ulu önder Atatürk’ün “Yurtta Barış, Dünyada Barış” özdeyişine uygun olarak ulusal ve evrensel barışın korunması ve sürdürülmesi, uluslar, ırklar, renkler, cinsler, politik sistemler ve sınıflar arasında hiçbir ayırım kabul etmeksizin, karşılıklı saygı ve işbirliğini geliştirmesi,
- **Çağdaş ve dinamik bir eğitim için:** Olimpik düşünce ve spor kültürünün çağdaş eğitim yaklaşımlarını güncelleştirerek eğitime dinamizm kazandırması; okullardaki diğer derslerle Olimpik Eğitimi ve Sor Kültürü konularının kaynaştırılarak bu dersin uygulama ve yaşantılarını zenginleştirmesi; ayrıca, sporun çağdaş bir eğitim aracı olarak kullanılmasını sağlaması (TMOK, 2004).

TMOK, Olimpik Akademi Komisyonunun düzenlediği Olimpizm ve Spor Bilincinin Yaygınlaştırılması Projesi ile genç nesillerin olimpizm ve spor kültürüyle erken yaşta tanışabilmeleri hedeflenmektedir. Olimpik Akademi Komitesi ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından beraber yürütülen projede, 9-11 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitim faaliyetleri, interaktif bir sunumla gerçekleştirilmektedir. Çocukların daha sağlıklı ve bilinçli yetişmelerinin yanı sıra Türk sporu ve sporcusunun geleceği için de önemli olan bu projede; çocukların olimpik anlayış ve spor konusunda farkındalıklarının yükselmesi, spora ilgilerinin artması, fair-play konusunda bilgi sahibi olmaları hedeflenmiştir.

Ayrıca Türkiye’nin çeşitli illerinde ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerini hedef alarak düzenlenen ve yaklaşık 200.000 öğrenciyi ulaşan OLİ Projesi, Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından da “Örnek Proje” olarak gösterilmekte ve birçok üye ülkeye tanıtılmakta ve anlatılmaktadır (TMOK, 2010).

Ülkemizde Olimpik Eğitim konusunda var olan bir diğer çalışma da MEB İlköğretim müfredatında yer almaktadır. Bu müfredatta "Ara Disiplin Kazanımları" başlığı altında; İlköğretim 1. ve 2. Sınıflarda "Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Kazanımları" ile öğrencilerin; temel hareket kavramlarını öğrenmeleri, spor türlerine göre kuralların neler olduklarını bilmeleri gibi kazanımlar elde etmeleri hedeflenmiştir (MEB, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim müfredatında "Atatürkçülük ve Ara Disiplinlerle İlişkilendirme" başlığı altında ise "Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim" konuları işlenerek öğrenciler konu hakkında bilgilendirilmektedir (MEB-TTKB, 2005).

Bununla beraber, Atalay'ın yapmış olduğu "Uluslararası Olimpik Akademide Görev Alan Çeşitli Ülke Temsilcilerinin, Dünya'da Olimpizm Düşüncesinin Yaygınlaştırılmasına Yönelik Görüşlerinin Analizi ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme" isimli doktora çalışması ve Güzel'in 2007 yılında yapmış olduğu "Uluslararası Spor Organizasyonlarının Olimpik Eğitiminin Yaygınlaştırılması İle İlgili Etiketleri: 23. Üniversite Yaz Oyunları" adlı yüksek lisans tezi Olimpik Eğitim kavramının vurgulanması ve anlaşılmasında ülkemizde üniversitelerde yapılan ilk bilimsel çalışmalar olmaları nedeni ile önemli olmuştur.

Atalay (2004) tarafından yapılan çalışma ile hedeflenen, Olimpizm düşüncesinin yaygınlaştırılmasının, ülkemizde spor kültürünün ve olimpik eğitimin gelişimi için öneminin vurgulanmasıdır. Güzel (2007)' in çalışmasında, Olimpizm düşüncesinin günümüzdeki değişen ve gelişen anlamının değerlendirilmesi ve bu düşüncenin yaygınlaştırılması bakımından Türkiye'de Olimpik Eğitimin yeri ve öneminin ortaya konması hedeflenmiştir.

Dünyada Var Olan Olimpik Eğitim Materyalleri ve Projeleri

Bu başlık altında, Olimpik Eğitim çalışmaları ile dünyanın farklı kıtalarında yer alan ülkelerden Rusya, Kanada, Büyük Britanya, İsviçre, Kore, Portekiz, İspanya, Zimbabve, Gürcistan, USA, Avustralya, Brezilya ve Çin 'de yapılan uygulamalar tablo şekline getirilerek Stauffer (1999) tarafından gösterilmiştir. Genel olarak, Olimpik

Eğitim ile ilgili belirtilen ülkelerdeki, materyal ve projelerinde yer alan ortak ana maddelere yer verilmiştir.

Tablo 1'de yer alan ülkeler incelendiğinde; Rusya, Portekiz, İspanya, Brezilya ve Çin'de öğretmen ve öğrencilerin düzenli olarak takip edebilecekleri Olimpik Hareket konulu kitaplar hazırladıkları ve kullandıkları görülmektedir. Bununla beraber, Olimpik Eğitim Programı çalışmalarının ilkökul seviyesinde başlatıldığını Kanada, Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerin sahip oldukları eğitim materyallerden ve düzenledikleri projelerden anlaşılmaktadır. Bu ülkelerde olimpik eğitim metaryellerinin örgün eğitimin önemli bir parçası haline geldiği görülmektedir. Portekiz, İspanya ve Avustralya' da yapılan çalışmalar incelendiğinde, Olimpik Eğitim Programlarının daha çok teknoloji kullanımı ile yürütülmekte oldukları belirtilmiştir. İsviçre, Kore ve Portekiz'de ise, Olimpik Eğitim Programı çalışmalarının ülkelerin Olimpik Akademileri aracılığıyla desteklendiği görülmektedir. Ayrıca, Olimpik Eğitim Programının kazandırılması ile ilgili yer alan projelerde çocuklar ve gençlerin gerek birbirleri ile gerekse ülkeler arasında Olimpik anlayışı yarışmalar yolu ile yayılmasını hedefledikleri Kanada, Büyük Britanya, Kore, Portekiz, Zimbabve, Gürcistan, Amerika, Avusturalya ve Brezilya gibi ülkelerin Olimpik Eğitim Projelerinden anlaşılmaktadır. Herkes için spor faaliyetlerinin teşvik edilmesi, resim çalışmaları ve şiir yarışmaları gibi kültürel faaliyetlerin yer aldığı festival ve benzeri organizasyonların da uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının yaygınlaştırılması amacı ile kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Muller ve Bohnstedt (2005); 14 ve 19 yaşları arasındaki yüksek performans sporu ile ilgilenen sporcuların etik ve sosyal standartlarını Olimpik idealler yönünden incelemişler ve çalışmalarının sonucunda sporcuların çoğunluğu için azim ve tutku hislerinin (%93,4), yarışmacılık ruhu (%90.1), iddiacılık hislerinin (%75.7) yüksek olduğu, ayrıca doğruluk (%68.5), bağımsızlık (%65.7), arkadaşlık (%64.6), sağlık (%47) ve risk alma arzusu (%44.2) kavramlarının da

Tablo 1. Dünyada kullanılan olimpiik eğitim materyalleri ve projeleri (Stauffer, 1999)

ÜLKE	MATERYAL	PROJE
RUSYA	*Olimpiyat Oyunları El Kitabı *Özel Olimpiyat Oyunları programı (15 yaş öğrencileri, tarih ve edebiyat derslerini algılamaları için) *Olimpiyat Oyunları soruları ile beden eğitimi sınavı biletleri	*Okullarda Olimpiik Gün Organizasyonları *Resmi Müfredatta Olimpiik Ders Konuları *Öğrenciler için 12 Olimpiik Akademi *Engelliler için özel Olimpiyat Oyunları Programları
KANADA	*Olimpiik Kaynak Materyalleri (İlkokullar için) *Olimpiyat Oyunlarının Hayali (Sanat yarışması-İlkokul ve Liseler için) *Olimpiik Gençlik Programları (Bayrak Yarışı) *Olimpiik Ateşkes (Oyunlar öncesinde Çocuklar için barış günleri)	*Okullarda Olimpiik Spor Günü *Gençler resim yarışması *Diğer ülkelerin okulları arasında kurulan arkadaşlık ağı) *Sporcular, grup çalışması, beden eğitimi (liselerde) *Bayrak yarışı (okul dışı aktivite) *Olimpiik Gün Koşusu *Mini Olimpiyat Oyunları Programı (rekreasyon liderleri için)
BÜYÜK BRİTANYA	*Birbirini kapsayan 5 konu için eğitim materyalleri (İlkokul ve ortaokul, 8-16 yaş) *Posterler (İlkokul ve ortaokul, 8-16 yaş)	*Olimpiik Gün Koşusu *Gençlik Kampları *Okul gezileri *Britanya Olimpiik Akademisi
İSVİÇRE	*İsviçre Olimpiik Akademisi tarafından desteklenen Başlangıçlar (Fair play, Herkes için Spor)	*Öğretmenler tarafından yürütülecek projeler (Proje haftaları, vb)
KORE	*50 Yıldır Kore Olimpiik Akademi	*Çocuklar Resim Yarışması (Anaokul, İlkokul) *Ulusal Spor Festivalleri (Lise ve üzeri) *Yaz ve Kış Spor Festivalleri (Okul dışı aktivite) *Gençlik Oyunları (İlkokul, Ortaokul) *Kore, Çin, Japonya Küçükler Spor Karşılaşmaları *Gençlik Kampları *Olimpiik Gün Koşusu *Ulusal Olimpiik Akademi Toplantıları *Antrenörler ve Liderler için Olimpiik Ruh Programı
PORTEKİZ	*Resmi Programlar *Ulusal Olimpiyat Akademisi websitesi * Ulusal Olimpiyat Akademisi tarafından hazırlanan kitaplar	*Yıl içerisindeki okul aktiviteleri *Gençler Resim Yarışması *Yuvarlak Masa Toplantıları (üniversiteler) *Spor Bilimleri ve Beden Eğitimi Programları *Ulusal Olimpiik Akademi Toplantıları *Akademik Bültenler
İSPANYA	*Çocuklar için hazırlanan kitaplar *İnternet Materyalleri	*Olimpiik Hafta (üniversitelerde) *Ulusal Olimpiik Akademi Toplantıları *Eğitimciler Toplantıları

ÜLKE	MATERYAL	PROJE
ZİMBABVE	*Farkındalık için savaşıma, beceriler, gelişim ve araştırma	*Olimpik Gün Koşusu *Olimpik Ruh Programı *Spor Eğitimi
GÜRCİSTAN	*Gençler için spor gazeteleri	*Gençlik kampları *Olimpik Gün Koşusu *Öğrenciler Spor Yarışmaları (Güz) *Okullar arası yarışmalar *Okullara geziler
AMERİKA	*"Mayor olympikids for fitness" (İlkokul çocuklarının günlük yaşantılarında fiziksel sağlıklarını kazanmaları için) *"Hayatımızdaki şampiyonlar" (Elit sporcuların okullara gelerek mesajlar vermeleri) *"Olimpizm" konusunu içeren okul müfredatları	*5 km' lik eğlence koşusu *Amerika Olimpik Akademisi *Amerika Olimpik Eğitimler Çalışma Enstitüsü
AVUSTRALYA	*Sidney 2000 Oyunları Olimpik Eğitim kaynak materyali *İnternet *Öğrenci gazetesi	*Sanat ruhunu paylaşma *Olimpiyat Oyunlarına hoş geldin programı *Okullar arası bayrak yarışı *Gençlik hedefli kültür-sanat festivalleri *Çevre ve dil projeleri
BREZİLYA	*Olimpizm, Olimpiyat Oyunları ve Olimpik Hareket kitapları (Öğretmenler ve öğrenciler için) *Okullar için eğitim materyalleri *Okullarda Olimpik Eğitim ile çok kültürlülük yaklaşımı	*Dünya doğa oyunlarında Olimpik Eğitim *İnternet aracılığı ile Olimpik Eğitim *Çok kültürlülük ortamında Olimpik Eğitim
ÇİN	*Öğrenciler için hazırlanmış 2 adet ders kitabı * Öğrenciler için hazırlanmış Olimpiyat Oyunları ile ilgili hikâyeler.	*Üniversitelerin Beden Eğitimi Bölümlerinde yıllık 20 saatlik zorunlu dersler.

önemli olduğu görülmüştür. Mutluluk (%35.9), dürüstlük (%27.6), adalet (%27.1) ve eşit fırsat (%22.7) değerlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Araştırmacılar antrenörlerin Olimpik idealleri sporcularına yansıtamadıklarını belirtmiş ve antrenörlerin sporcuların Olimpik Eğitimi ile ilgili olmaları gerektiği tavsiyesinde bulunmuşlardır. Parry (2003) bu tespit ile aynı fikirde olduğunu ve sporcuların Olimpik Eğitiminin görevli kişi ve kurumlarca yapılmadığını belirtmektedir. Antrenörlerin, sporcularının başarı yönelimli olmasına neden oldukları sonucuna

varmak doğru olmayabilir. Muller ve Bohnstedt (2005)'in çalışmasında bulgular, antrenör ve üst düzey performans sporunda yer alan sporcuların tutumlarının başarıya yönelik olduğu yönündedir (Müller ve Bohnstedt, 2005).

Avrupa'da (Naul, 2003); Çekoslovakya, Finlandiya, Almanya, Macaristan ve Polonya'da ki 12 ve 15 yaşlarındaki kız ve erkek çocuklar üzerinde yapılan diğer bir çalışmada "fair play" için Olimpiyat Oyunlarında arzu edilen bir ideal olduğu düşüncesinin kuvvetli bir şekilde desteklendiği görülmüştür. Belirtilen çalışmaya katılan çocuklar, Olimpik

spor aktivitelerinde çok yüksek düzeyde “fair play” beklendiğini gösteren etik görüşlere sahip olduklarını belirtmişlerdir. İlginç bir sonuç olarak, kız ve erkek bu grup “fairplay” uygulanıp uygulanmadığı konusunda ciddi şüphe ve tereddüte sahip olduklarını eklemişlerdir. Bu sonuçlar, genç Avrupalıların ideal fair play anlayışı ile gerçekteki fair play gözlemlerinin birbiriyle uyuşmadığını göstermektedir. Naul (2003), bir önceki çalışmanın bir bölümü olarak çocukların Olimpiyat Oyunları şampiyonlarını nasıl algıladıklarını araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, 12 yaşındaki erkek çocuklar kendilerinden yaşça büyük erkek ve kız çocuklara nazaran daha kuvvetli bir arzu ile Olimpiyat Oyunları şampiyonu olmak istediklerini ve bu şampiyonlara daha çok hayranlık duyduklarını belirtmişlerdir. Bu çalışmaya katılan kız çocuklar ise, Olimpiyat Oyunları Şampiyonu olmaya heveslenmediklerini belirtmişlerdir. Olimpiyat Oyunları şampiyonlarına kişisel nedenlerden dolayı (dış görünüş, yaptıkları spor gibi) hayranlık duymanın, en az onların fiziksel performansları kadar etkili olduğu görülmüş ve Olimpik ideallerin (fair play gibi) hayranlık duymada çok küçük bir önemi olduğu araştırmaya katılan çocuklar tarafından belirtilmiştir. Olimpiyat Oyunları şampiyonu olmak isteyen öğrencilerin tutkuları, biraz Olimpik ideallerle (efordan ve yarışmadan) biraz da Olimpik sporcuların kariyer getirileriyle (parasal yarar, şan, şöret) ilgilidir. Kısacası, öğrencilerin Olimpiyat Oyunları şampiyonlarına hayran olmaları Olimpik ideallerden ya da temellerden kaynaklanmamaktadır (Naul, 2003).

Bu çalışmalardaki sonuçlardan görüldüğü üzere, (Muller ve Bohnstedt, 2005; Naul, 2003) Olimpik ideallerle ilgili kavramların hem üst düzey performans sporundaki hem de genelde gençler tarafından anlaşılmadığı ya da bu ideallerin hayata geçirilemediği görülmektedir. Bu yüzden, her yönüyle bir Olimpik Eğitim kavramından bahsetmek ve bunu erken yaşlarda çocuklara ve gençlere kazandırmak gereklidir denebilir. Gerçekten de, yukarıdaki çalışmalara katılan çocuklar ve gençlerin, Coubertin’ in “Olimpiyat Oyunlarındaki en önemli unsur kazanmak değil katılmaktır. Yaşamdaki en önemli unsur zafer değil, mücadeledir. Önemli olan birinci gelmek değil, sonuna kadar savaşmak-

tır” idealinin gerçek hayata geçtiğinden ciddi şüpheleri vardır yorumu yapılabilir. Erdemli, olimpik felsefenin sadece yarış ve karşılaşmadan ibaret olduğunu düşünen dar görüşlülüğün aslında “gerçekte olimpizmin sporun tümünü kuşatan bir yaşam anlayışı ve dünya görüşü” olduğunu göz ardı ettiğini belirtmektedir (Erdemli, 1993).

Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Olimpik Eğitim çalışmalarına verdiği önemi 2010 yılı, Ağustos ayında ilk defa düzenlenecek olan “Singapur Gençlik Olimpiyatları”nı düzenleyerek vurgulamaktadır. 14-18 yaş arası gençlerin katılacağı Gençlik Olimpiyatlarının ana amacı; spor oyunları haricinde bu gençlik oyunlarının tüm Dünya gençliğini bir araya getiren bir Kültür ve Eğitim projesi olmasıdır. Oyunlar öncesinde ve oyunlar sırasında gençlerin olimpik değer ve ülküleri edinebileceği bir takım çalışma ve projeler gerçekleştirilmesi ilk defa gerçekleştirilecek olan Gençlik Oyunlarının temel hedefi olarak bildirilmektedir (Olympic Review, 2010).

Olimpiyat Oyunlarının beşiği sayılan Yunanistan’da Olimpik Eğitim çalışmalarının resmi kurumlarca desteklenmesi 1998 yılından itibaren olmuştur. Yunanistan bu konuda Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Uluslararası Olimpik Akademi ve Üniversiteler gibi kurum ve kuruluşların birlikte çalışmasına destek vermiştir. Spor, kültür, çok kültürlülük, barış ve gönüllülük gibi ana temalar benimseyerek Olimpik Eğitim Projesini uzun dönemli bir hedef haline getirmiştir. Olimpiyat Oyunlarını gerçekleştiren bir diğer ülke olan Çin’de de Olimpik Eğitim çalışmaları 2006 yılında hız kazanarak Çin Eğitim Bakanlığı ve Çin Olimpiyat Komitesi işbirliği içerisinde eğitim müfredatları içerisine kazandırılmıştır. Özellikle çok kültürlülük teması altında ülke Çin ile tüm dünyadaki çocuklar arasında Olimpik ruhu, karşılıklı anlayışı ve arkadaşlığı geliştirme hedefi Olimpik Eğitim Projesi içerisinde yer almıştır. Belçika’da Olimpik eğitim çalışmalarını eğitim müfredatına alan ülkeler arasında yer almaktadır. Eğitim kurumları haricinde Belçika’da 15-18 yaş arasındaki genç sporculara; fair play, başkalarına saygı ve dayanışma ana temaları kapsamında çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Almanya Olimpik Eğitim çalışmalarına erken başlamış ülkeler arasındadır. 1988 yılında Ulusal Olimpiyat Komitesi’nin başlattığı çalışmalara, 1992 yılında okullarda eğitim

müfredatına alınmış ve fair play, etik, doping gibi temalar üzerinde çalışmaya başlanmıştır. Uluslararası iyi niyet anlayışı, performansın adil bir şekilde kazanımı, sporcu sağlığı, doping gibi temaların işlendiği Japonya'da da yukarıda belirtilen diğer ülkelerde ki gibi Olimpik Eğitim çalışmaları bir Devlet politikası olarak görülmekte ve Ulusal Olimpiyat Komitesi, Eğitim Bakanlığı ve Özel Kuruluşlar ile işbirliği içerisinde yürütülmektedir. Dostluk, fair play, etik, dayanışma ve tolerans gibi ana temaları çocuk ve genç kesime benimsetmek isteyen *Sırbistan* (Yugoslavya)'da Olimpik Eğitim çalışmalarını Milli Eğitim Sistemi içerisinde almıştır. *Türkiye*'de ise, Olimpik Eğitim çalışmaları büyük bir oranda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından sürdürülmektedir. 2006 yılında başlatılan Olimpik Eğitim Projesinde spor kültürü ve ahlaki, fair play, beslenme ve çevre gibi temalara yer verilen proje her ne kadar Milli Eğitim tarafından destek görse de henüz eğitim müfredatı içerisinde alınmamıştır.

Araştırılan ülkeler ile ülkemizdeki uygulamalar karşılaştırıldığında, uzun dönemde elde edilebilecek kazanımlar istenmesi halinde olimpik eğitim çalışmalarının Türk spor ve eğitim sistemine dahil edilmesi ile daha yüksek başarı getirmesi beklenebilecektir. Bu varsayım 2007 yılında Güzel tarafından yapılan "Uluslararası Spor Organizasyonlarının Olimpik Eğitiminin Yaygınlaştırılması İle İlgili Et-kileri: 23. Üniversite Yaz Oyunları" adlı çalışma ile de desteklenmektedir. Söz konusu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar incelendiğinde; Olimpik Eğitim'in, eğitim, kültür, fair play, çok kültürlülük, evrensellik ve barış gibi temalar ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, elde edilen diğer bir sonuçta, Olimpik Eğitim çalışmalarının eğitim sisteminin tüm basamaklarında işlenmesi gerektiği ve de bu çalışmaların TMOK, MEB, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları gibi kurum ve kuruluşlar ile koordineli bir şekilde çalışması gerektiği belirtilmiştir.

Olimpik Eğitim çalışmalarının uzun dönemde başarıya ulaşması konusunda yukarıda bahsedilen ülkelerde de olduğu gibi Olimpik Eğitimin eğitim sistemi içerisinde yer almasının ve okullarda bu eğitimin verilmesini destekleyen bir diğer çalışma ise 2008-2009 yılları arasında Malikova

(2009) tarafından yapılan "Slovakya'da Olimpik Eğitimin Yönetimi için Stratejik Plan" (Strategic Plan for the Management of Olympic Education in Slovakia) adlı çalışmadır. Bu çalışmada 382 katılımcının Olimpik Eğitimin okullarda verilmesi gerektiğine dair yöneltilmiş anket sorularına vermiş olduğu cevaplar sonucunda; %97 oranla (366 Katılımcı) "Evet" sonucuna ulaşılmıştır.

Olimpik Eğitim programlarının geliştirilmesi ile Olimpik idealler doğrultusunda insanlığın dayanışma duygusu, hoşgörü ve fair-play'e dayalı karşılıklı saygıyı geliştirme, farklı kültürlere saygı duyma, çevreyi koruma, ile insanın kişiliğinin zenginleştirilmesi gibi değerler kazanılabilecektir. Bunun yanı sıra okul öncesi eğitimden itibaren kurumların sportif alt yapılarının zorunluluk haline getirilmesi, özellikle üniversitelerde görev yapan Spor Yöneticilerinin yeni bakış açıları ile eğitim-öğretime kazandırabilecekleri değerler gibi birçok konuda yarar sağlanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada incelenen ülkelerin uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının uygulamalarında benzer yöntemler kullanmakla beraber çeşitli yaş gruplarına yönelik farklı materyaller kullandıkları ortaya konmuştur. Ayrıca, özellikle geliştirdikleri "Olimpik Eğitim" konulu proje çalışmaları olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda ülkemizde, okul öncesi eğitimden itibaren kurumların sportif alt yapılarının zorunluluk haline getirilmesi önerilmektedir. Bununla beraber, uzun dönemli Olimpik Eğitim programlarının oluşturulmasında ve uygulanmasında materyal çeşitliliğinin artırılması ve yeni projelerin üretilmesi önemli görülmektedir.

Olimpik Eğitim Çalışmaları eğitim sistemi içerisinde yer almalı ve eğitim sistemin her basamağında işlenmesi gereklidir. Bu görüş diğer gelişmiş ülkelerin eğitim programlarına bakıldığında doğru bir tespit olarak karşımıza çıkmaktadır. Yunanistan Olimpiyat Komitesi ve Yunanistan Milli Eğitim Bakanlığı yapılan çalışmalar sonucunda bu eğitim programını 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya geçirmiştir. Yunanistan gibi Almanya, Yugoslavya, Belçika, İspanya, Avustralya, Portekiz ve daha birçok ülkede bu çalışmalar çeşitli şekillerde eğitim sisteminin kademelerinde yer almaktadır.

Günümüzde eğitime başlama yaşı okul öncesi çağa inmiştir, bu nedenle OEP' nin uygulamaları mutlaka ilköğretimden itibaren verilmesi gerekmektedir. OEP programı ilköğretimde başlatılıp eğitimin tüm basamaklarında yer alması sistemi daha başarılı kılabilceği düşünülmektedir. Uzun dönemli Olimpik Eğitim Programının etkili ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için ilgili tüm kurumların TMOK başkanlığında ve IOC destekli, kordine içerisinde çalışması gerekmektedir. Ülke-

mizdeki bu kurumların başında, MEB, GSGM, Herkes İçin Spor Federasyonu, Yerel Yönetimler ve Üniversitelerin ilgili bölümleri gelmektedir.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Dr. Selhan Özbey
Celal Bayar Üniversitesi, BESYO,
Manisa
E-posta: selhanozbey@gmail.com

KAYNAKLAR

- Atalay M.** (2004). Uluslararası olimpik akademide görev alan çeşitli ülke temsilcilerinin, dünyada olimpizm düşüncesinin yaygınlaştırılmasına yönelik görüşlerinin analizi ve Türkiye için bir değerlendirme, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- BOG** (Beijing Olympic Games). (2008). Erişim tarihi: 10.05.2009. <http://en.beijing2008.cn/education/heart2heart/index.shtml>.
- Erdemli HA.** (1993). Olimpikçağ' a doğru (Towards the Olympicag), T.M.O.K. *Olimpik Akademi Dergisi*, 1-2, 63-80.
- Georgiadis K.** (2001). International understanding through Olympic Education, *The Journal of the International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport and Dance*, Special Issue, 27 (2), 24-27.
- Georgiadis K.** (2003). *Sport, school and olympic education, IOA Report on the IOA's Special Sessions and Seminars*, Ancient Olympia, Greece, p.367-374.
- Georgiadis K.** (2006). *The Olympic Education Programme of the ATHOC 2004 and of the Hellenic Ministry of Education*, 46th International Session for Young Participants, 19 June - 3 July 2006, Ancient Olympia, Greece.
- Gutenberg MB.** (1999). *Olympic Education in Germany*, 7th International Postgraduate Seminar on Olympic Studies, 03 May - 15 June, International Olympic Academy, Olympia.
- Guttman A.** (2002). *The Olympics: A History of the Modern Games*, University Illinois Press, p.3.
- Güzel P.** (2007). Uluslararası spor organizasyonlarının olimpik eğitimin yaygınlaştırılması ile ilgili etkileri: 23. Üniversite Yaz Oyunları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ilic S.** (1999). *Olympic Education in Primary and Secondary Schools in The Serb Republic*, 7th International Postgraduate Seminar on Olympic Studies, 03 May - 15 June, International Olympic Academy, Olympia.
- Karasar N.** (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 6. Basım, Ankara, *Matbaş Matbaacılık*, s.77.
- Maes M.** (2000). *Olympic education in universities*, IOA, Report on the I.O.A.'s Special Sessions and Seminars, 10-16 May, 1999, Ancient Olympia, Athens.
- Malikova E.** (2009). *Strategic plan for the management of olympic education in slovakia (challenges, opportunities, solutions)*, Université de Poitiers, France, Erişim tarihi: 27.07.2010. http://www.olympic.sk/documents/clanky/elena_malikova_slovakia_memos.pdf
- Masumoto N.** (2004). The Status Quo of Olympic Education in Japan, 7th International Symposium for Olympic Research, Erişim tarihi: 10.05.2009. www.la84foundation.org/SportsLibrary/ISOR/ISOR2004u.pdf
- MEB** (Milli Eğitim Bakanlığı). (2006). Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, *İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı*. Erişim tarihi: 11.05.2009. http://orgm.meb.gov.tr/arsiv/program_son.doc MEB-TTKB (Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2005). Erişim tarihi: 15.05.2009. http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&_op=viewdownload&cid=19
- Müler N, Bohnstedt K.** (2005). The implementation of ethical and social standards in youth high-performance sport on the basis of olympic ideals. *The Sport Journal*, 8, 1, Erişim tarihi: 03.04.2007. http://www.thesportjournal.org/2005Journal/Vol8-No1/norbert_muller.asp
- Naul R.** (2003). Fair play as an olympic ideal and a personal behaviour pattern in sports activities: vision and reality assessed by young european students.

- Erişim tarihi: 21.03.2005. http://www.wgi.de/media/Fair_Play_as_an_Olympic_Ideal_and_a_Personal_Behaviour_Pattern_in_Sports_Activities_Vision_and_Reality_assessed_by_young_European_Students.pdf
18. **Olympic Review.** (2010). Official Publication of the International Olympic Committee, *The Olympic Movement*, April-May-June, Number: 75.
 19. **Stauffer P.** (1999). *Olympic Education: Existing materials and projects*. Erişim tarihi: 21.03.2005. http://www.geocities.com/olympic_seminar7/olymedu/results.htm
 20. **TMOK** (2004). (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi) *Türkiye’de İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarda Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Kılavuz Kitabı*. TMOK Yayını, İstanbul, s.X.
 21. **TMOK** (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi). (2010). Erişim tarihi: 28.07.2010 <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Haberler/Mart-2010/Oli-Izmirde>
 22. **UN** (United Nations). (2005). *International year of sport and physical education*. Erişim tarihi: 02.04.2006. 31. www.un.org/sport2005/a_year/IYSPE_Report_FINAL.pdf
 23. **Yang Z.** (2008). *Long term benefits and how bocog designed the biggest olympic education programme in history, olympic education division*. Erişim tarihi: 02.05.2009. 2008iocbusanforum.org/php/bbs/board.php?bo_table=download_e&wr_id=35 - 11k -